

СХВАЛЕНО

Протокол засідання
педагогічної ради
від ____ № _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
спеціальної школи І-ІІ ступенів № 12
Дарницького району м. Києва

_____ О. А. Савчук
«_____» _____

Положення
про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та
якості освіти спеціальної школи І-ІІ ступенів № 12 Дарницького району
м. Києва

1. Загальні положення

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (далі – Положення) спеціальної школи І-ІІ ступенів № 12 Дарницького району м. Києва (далі – спецшкола) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».

Процес створення та реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти базується на таких принципах:

- автономія закладу освіти;
- академічна доброчесність;
- академічна свобода;
- гнучкість і адаптивність системи освітньої діяльності;
- гуманізм;
- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- демократизм;
- державно-громадське управління;
- доступність для кожного громадянина всіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою;
- людиноцентризм, дитиноцентризм;
- постійне вдосконалення освітньої діяльності;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- урахування впливу зовнішніх чинників;
- цілісність системи управління якістю освіти.

Метою розбудови та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в спецшколі є:

- гарантування якості освіти;
- формування довіри громади до закладу освіти;
- постійне та послідовне підвищення якості освіти.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- модернізація та оновлення навчально-методичної та матеріально-технічної баз освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Внутрішня система забезпечення якості освіти спрямована на вдосконалення всіх напрямків діяльності закладу.

Положення регламентує зміст і порядок забезпечення якості освіти для здобувачів базової середньої освіти за такими *напрямами*:

- освітнє середовище;
- система оцінювання освітньої діяльності здобувачів освіти;
- система педагогічної діяльності;
- система управлінської діяльності.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти погоджується педагогічною радою, яка має право вносити в нього зміни та доповнення і затверджується керівником закладу.

2. Складові внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Складовими системи забезпечення якості освіти в спецшколі є:

- стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти;
- система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
- створення в закладі освіти корекційного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

3. Політика та процедури забезпечення внутрішньої системи забезпечення якості освіти

3.1. Політика внутрішньої системи забезпечення якості освіти включає складові:

- система внутрішніх і зовнішніх моніторингів якості освітньої діяльності та якості освіти;
- самооцінювання якості освітньої діяльності та якості освіти;
- система оцінювання навчальних досягнень учнів;
- професійне зростання керівних та педагогічних працівників;
- забезпечення публічності інформації про діяльність закладу освіти (заклад визначає, яка інформація має бути оприлюднена та з якою періодичністю, крім тієї, що обов'язково має бути оприлюднена відповідно до статті 30 Закону України «Про освіту»);
- забезпечення академічної доброчесності у діяльності педагогічних працівників і учнів;
- запобігання та протидія булінгу (цькуванню);

3.2. Вимоги, критерії та індикатори для самооцінювання якості освітньої діяльності

Кожен напрям внутрішньої системи забезпечення якості освіти містить відповідні компоненти (вимоги), які визначають якісне функціонування напрямку та системи в цілому. Мірилом для оцінювання виконання вимоги є критерії.

Для точного і надійного вимірювання системи застосовуються показники вимірювання, тобто індикатори. Індикатори можуть бути розроблені на основі кількісної шкали, можуть бути кількісно-якісними, тобто для одних критеріїв встановлюється кількісна шкала, а інші – вимірюються описово, а можуть бути і виключно описовими. Критерії та показники дають можливість комплексно подивитись на роботу закладу та визначити шляхи вдосконалення його освітньої діяльності.

3.3. Методи збору інформації, інструменти та джерела отримання інформації

Для вивчення якості освітньої діяльності використовуються такі методи та інструменти збору інформації

Опитування:

- анкетування учасників освітнього процесу (педагогів, учнів, батьків);
- інтерв'ю (з педагогічними працівниками, зі здобувачами освіти та їх батьками);
- фокус-групи (з батьками, учнями, представниками учнівського самоврядування, педагогами);

Вивчення документації:

- річний план роботи, протоколи засідань педагогічної ради, методичних об'єднань, класні журнали, тощо;

Моніторинг:

- навчальних досягнень здобувачів освіти;
- адаптації дітей у закладі;
- наступності між початковим та базовими рівнями освіти;

- педагогічної діяльності (спостереження за проведенням навчальних занять);
- за освітнім середовищем (санітарно-гігієнічні умови, стан забезпечення навчальних приміщень, кабінетів корекції, безпека спортивних та ігрових майданчиків, робота їдальні, вплив середовища на навчальну діяльність тощо);

Аналіз даних та показників, які впливають на освітню діяльність:

- система оцінювання навчальних досягнень учнів;
- підсумкове оцінювання учнів;
- фінансування закладу освіти;
- кількісно-якісний кваліфікаційний склад педагогічних працівників тощо.

4. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності.

Система забезпечення академічної доброчесності функціонує відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту».

5. Формування освітнього середовища закладу освіти.

Загальні вимоги, які забезпечують безпечне освітнє середовище закладу освіти регулює Закон України «Про освіту». Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу визначаються статтями 53, 54 та 55.

Визначаємо три основні складові безпечного освітнього середовища:

- комфортні і безпечні умови навчання та праці;
- відсутність будь-яких форм дискримінації та насильства;
- формування корекційно-розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.

5.1. Створення безпеки освітнього середовища спрямоване на виконання таких завдань:

- оформлення, облаштування та санітарно-гігієнічний стан приміщень та території спецшколи повинні відповідати Санітарному регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394;
- облаштування укриття повинно відповідати чинному законодавству;
- забезпечення навчальними, спеціалізованими та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми спецшколи відповідно чинному Положенню про спеціальну школу, іншим нормативно-правовим актам;
- обізнаність та дотримання учнями (вихованцями) й працівниками закладу вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки;
- проведення заходів з попередження дитячого травматизму, знання та дотримання визначеного законодавством алгоритму дій у разі нещасного випадку або травмування учасників освітнього процесу;
- володіння педагогічними працівниками знаннями та навичками з надання першої домедичної допомоги;

- створення умов для харчування здобувачів освіти з дотриманням вимог санітарного законодавства, законодавства про безпечність та якість харчових продуктів, відповідно до норм та порядку організації харчування учнів (вихованців) у закладах освіти, встановлених Кабінетом Міністрів України;

- створення умов для безпечного використання мережі Інтернет, формування в учасників освітнього процесу навички безпечної поведінки в Інтернеті;

- забезпечення застосування підходів для адаптації та інтеграції здобувачів освіти до освітнього процесу, професійної адаптації працівників (наступності ланок освіти; адаптація учнів 1-х, 5-х класів, новоприбулих учнів будь-яких класів, учнів з інвалідністю, інших етнічних груп населення, соціально вразливих груп, учнів, які мають статус внутрішньо переміщених осіб; з педагогами: при влаштуванні на роботу, під час змін у освітній політиці тощо).

5.2. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації спрямоване на виконання таких завдань:

- планування та реалізація діяльності закладу щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в спецшколі (розробка плану заходів із протидії боулінгу, порядку звернення щодо булінгу чи інших видів насильства, алгоритму дій для педагогів);

- забезпечення дотримання етичних норм, поваги до гідності, прав і свобод людини через Правила поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти;

- протидія керівництва та педагогічних працівників булінгу (цькуванню), іншим формам насильства.

5.3. Формування корекційно-розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору передбачає виконання таких завдань:

- облаштування приміщень та території спецшколи з урахуванням потреб дітей з особливими освітніми потребами;

- планування та реалізація діяльності спецшколи на поліпшення освітнього середовища закладу (складання плану заходів для поліпшення матеріально-технічної та навчально-методичної бази закладу, в тому числі корекційних засобів навчання), залучення спонсорів та громадськості;

- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу учнів (вихованців);

- застосування методик, педагогічних та корекційних технологій, в тому числі нетрадиційних, в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, а саме з порушеннями мовлення;

- впровадження в освітній процес та корекційну роботу інформаційно-комунікаційних та комп'ютерних технологій;

- планування та організація методичної роботи, спрямованої на реалізацію удосконалення корекційно-розвиткової роботи закладу, в тому числі роботи психолого-педагогічного консиліуму, команди супроводу учнів з особливими освітніми потребами;

- взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, залучення їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття освіти, надання консультативної допомоги;
- створення освітнього середовища, яке мотивує здобувачів освіти до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, ведення здорового способу життя;
- створення простору інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (шкільний сайт, бібліотека, комп'ютерний кабінет тощо).

6. Критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти.

Оцінювання якості знань здобувачів освіти спецшколи здійснюється відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти, Державного стандарту базової середньої освіти, Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів, затверджених чинними наказами Міністерства освіти і науки України.

Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна, управлінська.

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів у перших класі Нової української школи має формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання.

Навчальні досягнення учнів других класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Оцінювання результатів навчання учнів у других класах здійснюється вербально.

Для учнів третіх та четвертих класів НУШ застосовується формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне оцінювання).

Формувальне та підсумкове оцінювання здійснюються за критеріями, які визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти й очікуваних результатів, зазначених в навчальних програмах та освітній програмі закладу.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. В оцінному судженні відображають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

Підсумкове оцінювання (семестрове і річне) у третіх та четвертих класах НУШ здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначаються словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Оцінювання навчальних досягнень учнів базової школи здійснюється за 12-бальною шкалою.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична, діагностична робота, тестування, та ін.).

Критерії оцінювання та очікувані результати освітньої діяльності учнів є обов'язковою складовою навчальної програми предмета. На початку вивчення теми вчитель повинен ознайомити учнів із системою та критеріями її оцінювання.

Для врахування думки учнів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться періодичні соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників, а також моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти.

Результати навчальних досягнень здобувачів освіти обговорюються на засіданні педагогічної ради школи.

7. Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

Внутрішня система забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності закладу передбачає підвищення якості професійної підготовки та педагогічної діяльності педагогічних працівників. Вимоги до педагогічних працівників закладу встановлюються у відповідності до розділу VII Закону України «Про освіту».

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників закладу визначаються на основі положень наказу МОН України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».

7.1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

Критерії оцінювання:

Педагогічні працівники:

- планують свою діяльність, аналізують її результативність;
- застосовують освітні технології, спрямовані на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;

- беруть участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій для здобувачів освіти (за потреби);
- створюють та/або використовують освітні ресурси (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, веб-сайти, блоги тощо);
- працівники сприяють формуванню суспільних цінностей у здобувачів освіти у процесі їх навчання, виховання та розвитку;
- використовують інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі.

7.2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

Педагогічні працівники:

- забезпечують постійний власний професійний розвиток і щорічне підвищення кваліфікації за обраними ними формами (інституційна: очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева; дуальна; участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та суб'єктами, у тому числі щодо методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;
- здійснюють інноваційну освітню діяльність, беруть участь у освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти.

7.3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками, працівниками закладу освіти.

Критерії оцінювання:

- педагогічні працівники діють на засадах педагогіки партнерства;
- педагогічні працівники співпрацюють з батьками здобувачів освіти з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотній зв'язок;
- у закладі освіти існує практика педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці.

7.4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.

Критерії оцінювання:

- педагогічні працівники під час провадження педагогічної та наукової (творчої) діяльності дотримуються академічної доброчесності;
- педагогічні працівники сприяють дотриманню академічної доброчесності здобувачами освіти.

8. Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.

Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти визначаються на основі положень наказу Міністерства освіти і науки України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти».

8.1. Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань.

Критерії оцінювання:

- у закладі освіти затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності;
- у закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюються відповідно до стратегії його розвитку та з урахуванням освітньої програми;
- у закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти;
- керівництво закладу освіти планує та здійснює заходи щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання.

8.2. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм.

Критерії оцінювання:

- керівництво закладу освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію здобувачів освіти, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру;
- заклад освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах.

8.3. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.

Критерії оцінювання:

- керівник закладу освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми;
- керівництво закладу освіти за допомогою системи матеріального та морального заохочення мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності;
- керівництво закладу освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

8.4. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодія закладу освіти з місцевою громадою.

Критерії оцінювання:

- у закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу;
- управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу;
- керівництво закладу освіти створює умови для розвитку громадського самоврядування;
- керівництво закладу освіти сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їх участі в житті місцевої громади;

- режим роботи закладу освіти та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти, відповідають їх освітнім потребам;
- у закладі освіти створюються умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти.

8.5. Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності.

Критерії оцінювання:

- заклад освіти впроваджує політику академічної доброчесності;
- керівництво закладу освіти сприяє формуванню в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

9.Механізми реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Механізми реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти передбачають здійснення періодичного оцінювання компонентів ВСЗАО спецшколи за напрямками оцінювання відповідальними посадовими особами і представниками громадських структур закладу освіти на основі визначених методів збору інформації та відповідного інструментарію. Отримана інформація узагальнюється, відповідний компонент оцінюється, після чого зазначені матеріали передаються дирекції закладу для прийняття відповідного управлінського рішення щодо удосконалення якості освіти в спецшколі.

Дані щодо процедури та результатів оцінювання мають узагальнюватися зокрема в таблицях.

Компоненти напряму оцінювання. До них віднесено (відповідно до наказу МОН України від 09.01.2019 № 17 «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти»):

- освітнє середовище закладу освіти;
- система оцінювання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність педагогічних працівників;
- управлінські процеси закладу освіти.

Періодичність оцінювання. Визначається відповідно до частоти оцінювання (1 раз на п'ять років, 1 раз на 3 роки, 1 раз на рік, семестр, квартал (чверть), щомісячно, щотижнево тощо).

Відповідальні за оцінювання. Ними є не тільки члени адміністрації спецшколи, а й представники колективу, громадських організацій закладу. Перелік таких осіб може виглядати так: директор, заступники директора, голови методичних об'єднань, педагогічні працівники, психолог, соціальний педагог, бібліотекар, лікар, медична сестра, члени піклувальної ради, батьківського комітету, учнівського комітету тощо.

Методи збору інформації та інструментарій. У цій графі визначається метод збору інформації (аналіз документів, опитування, спостереження) та інструментарій (пам'ятка, бланк, анкета тощо).

Форми узагальнення інформації. До інформації, яку має надати відповідальна особа після завершення процедури оцінювання, віднесено аналітичну довідку, письмовий звіт, усний звіт, доповідну записку, акт тощо.

Рівень оцінювання. Рівень оцінювання як обов'язковий елемент механізму передбачає визначення рівня оцінювання: перший (високий); другий (достатній); третій (вимагає покращення); четвертий (низький).

Управлінське рішення. Управлінське рішення приймається на основі аналізу отриманої інформації у вигляді наказу, рішення педагогічної ради, розпорядження, вказівки, письмового доручення, припису, інструкції, резолюції тощо і спрямовано на вдосконалення якості освіти в спецшколі.

Планування/визначення шляхів удосконалення. Можна передбачити два варіанти розгляду результатів самооцінювання в річному плані роботи: перший варіант – виявлені проблемні питання розглядати наскрізно (по всіх розділах); другий варіант – виділити окремий розділ за результатами самооцінювання в річному плані роботи – як план вдосконалення.

За результатами самооцінювання може бути скоригована стратегія розвитку закладу освіти.